

L' ART DEL PAGÈS

Secció d' agricultura pràctica

Conferencias al I. A. C. de S. Isidro.

Nos haviam proposat seguir pas á pas l' estracte de totas las conferencias, pero desistim de ferho, en vista de la marxa que han prés las celebradas darrerament, com si fossin estiradas per forsa.

La del 23 del mes passat tothom creya que seria la ultima, referent á la primera part del tema posat á discussió, donchs semblava s' havia vingut, en certa manera, á un acort entre la concurrencia teórich-práctica; sino pera venir á una conclusió concreta, al menos pera anar á un consell als viticultors, qual solució pràctica esperan pera no divagar tant ó sapiguer, mes ó menos, á que atendre 's de moment, davant la imperiosa necessitat del dia.

En la conferencia del divendres, donchs, se refermaren los diferents parers emesos en la del dimecres 21, venint á sancionar la bondat dels ceps americans lo Sr. Coma y lo Sr. de Miguel, propietari en lo Plá del Panadés, qui afegí, entrant en la última part del tema, que los admetllers li havian donat bon resultat pera la substitució del cep, esperant poder ampliarho en la sessió vinenta y parlar del cultiu de la trepadella com á plantas remuneradoras ó beneficiosas.

A tot aixó, lo Secretari del Institut, D. Andreu de Ferrán y de Dumont, prengué la paraula pera anunciar oficiosament que la Directiva del mateix ho deixava al criteri de la Comissió Científica y de Foment, com á ponenta del tema y no 's faria solidaria de sos acorts. Després d' aixó se doná per terminada la conferencia d' aquell dia.

En la següent del dia 28, notàrem cert *xiu, xiu*, y bon refors *americanista* y no 'ns enganyàrem pas. Era per la presència dels de la «Ampelogràfica» que s' hi trovavan, com pera lliurar batalla á son favor, condemnant á altres. Efectivament, després de tornar á recalcar lo mateix dels dos dias anteriors, per part dels que venian sostenint lo tema; los novament arribats la emprengueren, com si no s' hagués dit rés encara sobre 'l particular, deixant als concurrents desconsolats y ab un pam de nas, com vulgarment se diu; de tal modo, que la expressió dominant, al sortir l' escàs públich de la conferencia, era: *para este viaje, no necesitábamos alforjas*, donchs era dirlosi, que fessin *probas*: per l' estil d' alló del Govern, *paga y recorre*.

Si desorientats estavan en la anterior, molt desanimats quedàren los concurrents en la del según dimecres.

Vingué lo divendres, dia 30, y com lo Sr. President, Don Ramon de Manjarrés, que igualment com en las anteriors, venia presidint aquesta conferencia, volgués com sempre ser condescendent, fins ab llarguesa; algun dels Srs. Sócis va fer una pregunta y després de contestada, se torná á entrar de plé en la discussió, fentse interminable, fins que lo Sr. de Miguel se decidi empéndrela ab sos cultius d' admetllers y trepadella pera entreposarlos ab lo cep y substituirlo ab éxit, en cas de necessitat, per la desaparició de la vinya: de quals detalls podrán los lectors de L' ART DEL PAGÉS enterarse, gracias al galant oferiment de dit senyor.

Molt estranyá la *meticulositat* ab que en semblant ocasió procedeix l' Institut agrícola catalá de Sant Isidro en un assumpto d' aquesta naturalesa, quan lo pays se veu amenassat tan de prop, sense deixarli ni tant sols un ferro ruhent ahont agarrarse, com á esperansa de salvació momentánea; mentres que en altres de tanta importancia, com lo de la *filoxera*, s' hi llessá de dret y com lo del *mildiu*, que ho feu tant de plé, aconsellant l' empleo del sulfat ab calcs en bonas dosis, després sense y ara ab aygua d' aquella, homeopàticament; quals conseqüencias las tocan avuy los sócis y molts que no 'n son, per haverselshi cremat la brotada dels ceps, á causa de la ausencia de la calcs, aconsellada en sos organs en la premsa y publicacions, segons deyan la majoria dels concurrents.

CORRESPONDENCIA

Arbós 1 de Juny de 1890.

Sr. D. Francisco X. Tobella y Argila.—Barcelona.

Molt amich y distingit Sr. Tobella: no puch passar ab silenci lo deber que me han imposat los numerosos viticultors que han tingut la molestia de enviarme particularment la manifestació de gracias per haber donat lo crit de «alerta pagesos» de sulfatar sense cals; lo cual yo també li anticipo las gracias per la publicació, que al menos si V. es lo mestre de obras, yo soch lo insignificant manobra que porto una pedreta á la pesada obra que V. tant dignament dirigeix, y si entre tots tinguessim la sort de poder portar lo benestar á la arruinada agricultura (contant ab lo concurs y apoyo de tothom) segur fora lo benestar y al menos treballant podriam acudir á nostres crédits é ilustració imprescindible.

Si bé es veritat que alguns dels que llegeixen lo present *suelto* dirán que ya los hi contestat, en cambi son molts los que per contestarlos particularment no tinch prous horas de descans disponibles per ferho, que ab la ajuda del Sr. Director, per medi del periódich, contesto als amichs y enemichs: á los primers los serveixo tal com valch y faré per ells lo que faig per mi mateix; molt distint dels que escrihuen y no coneixen ni sisquera una planta de la terra, que aquestos tenen la sort de florejar sos escrits, que si un hom se descuida lo fan caure á la ruina, y may ells son qui paga la festa sino que son qui las cobran; yo no puch florejar las paraulas sino los fets; yo no puch pintar la mar sense aygua, sino que tinch de dir que yo mi he tirat y l' aygua del mar mulla y es salada; yo ab interés incansable daré á tothom lo que sigui seu y sempre 'm decantaré á favor del que sofreix y paga, y may del que riu y cobra: als segons no 'ls contesto res mes sino que 'ls planyo per la ignorancia y al cap de vall cedirán poch á poch á pesar seu y cuan mes tardin á sucumbir mes los tocará 'l patir.

Tinch una obra del I. A. C. de S. I., que el senyor que escriu aquell article que diu que lo sulfat de coure per que fassi bon efecte y dongui millor resultat, l' aygua que te de servir per pulverisar se posará dintre d' un diposit destinat

al efecte ahont hi haurá la cals necessaria; (proporcional al coure que hi hagi per gastar) aquella aygua se remenerá bé ab la cals fins á formar una verdadera llet, se deixarà colar y després se llensará; se tornarà á omplir lo dipòsit de una nova aygua, se remenerá bé com la anterior vegada, se deixarà assolar lo espés de la cals y l' aygua clara que quedí d' aquella, total es la que te de servir per barreja ab lo sulfat que s' ha de sulfatar: yo crech que si aixó haviam de fer los pagesos, tindriam de exigir al govern que'ns fés un llach á cada terme, á cada llach las canyerías necessarias pera repartir la numerosa cantitat d' aygua que 's necessitaria; buscar boters porque 'ns fessen unas grans botas destinadas á la infusió ó sino, no acabariam may ab eynas petites y una vegada fetas las obras de canalizació d' ayguas y dipòsits, unas mangueras necessarias pera sulfatar del llit estant y aixís fora igual lo escriurho que ferho: ¡quina diferencia hi ha de sucar la ploma al tinter, assegut á la sombra de trespòls y parets, ó de agafar los instruments de treball, portar los líquits á llunyanas terras y camins trencats, portar lo pulverisador á la esquena y sufrir las intemperies de sol y set y molts treballadors ab una sargantana al ventre fins al mitx dia, aygua per millor aliment y caure de débils! yo no tinch l' honor de coneixer personalment l' autor del tal article, que de segur ab teorías y ciencia 'm donaria molts lliçons, pero sempre que tingui lo gust de cambiar de posició ó de invertir son capital (si es que 'n tingui) ab vinyas y pagar las conseqüencias dels resultats que li donarian següint aquets consells, cambiarem prompte y veurá com no es igual lo viure á las ciutats ab tots los regalos, com viure al camp y de la vinya, lluytant ab la mar de disgustos y miserias permanentes.

Si mos consells poden influhir algun poch, deuré dir als atropellats agricultors que vigilin molt las vinyas á la segona sulfatada ja que está próxima á repetir-se, puix perilla molt que succeheixi com l' any passat, sino á tot arreu, al menos en algunas comarcas, puix ja hi ha qui ha vist aquella floridura blanca del rahim y com es mes terrible que 'l mildiu de las fullas es precis buscar los medis de defensa y son: preventivament després de florits los rahims sulfatar á la dosis del 3 ó 4 per $\%$, ab un ters del pes de coure, de cals, los rahims y pàmpols y sarments vells, aixó es: desde la brocada del cep fins al rahim mes alt que tin-

gui ó fins á mitja alsada; pera la nova brosta, per salvarla del mildiu un kilógram de sulfat basta y sobra fet preventivament: aquesta dosis del 3 ó 4 per ‰ no la aconsello á ningú per tot lo ramatge del cep, per que á més que podria impedir lo desenrotllo del cep, costaria molt car y fora un gasto per demés. Ja se qui pensa d' altre manera, y tal vegada 's trobi com alguns l' any passat, que quedaren ab tot lo fullatge de cep pero ab tots los rahims morts, seguint la teoria de teórichs sense práctica aconsellant lo 1 ‰ basta y sobra: lo black-rot se riu del 1 ‰; es precis la dosis al menos del 3 ‰, arruixant molt bé las parts mes dobles que te verdas lo cep, puix les una malura que viu á fora y dintre de totas las parts verdas del cep y per medi de las venas ahont circula la sáva del rahim, per allí es per ahont s' introduheix fins á xuclar l' ácit del grá del rahim y com no pot marxar mes enllá, sas arrels acaban per apurar lo grá, com una barrina acaba per emportarsen tota la fusta ó ferro per tot ahont penetra; lo grá del rahim es l' únich aliment que te 'l black-rot y si al mánech d' ell hi encontra la sal de coure permanent, en lloch de circular per las venas interiors hi encontra la mort segura; per aquest motiu es aconsellada una dosis forta de sulfat quan la dosis del 1 ‰ es tant débil que 'l menor contra temps la inutilisa.

Es tot aixó lo que puch contestar á tots los numerosos manifestadors per are, y V. senyor Director miri ab ulls de compassió als qui sens rahó fan la guerra al pobre que sofreix y paga, poguént disposár de tot lo que 'l pugui servir lo seu amich y S. S.

Joan Miravent y Colomer.

Secció de noticias agricolas.

Banch Vitalici de Catalunya.—En lo Butlletí Oficial de dita Societat de segurs sobre la vida s' inserta la nómina dels sinistres ocorreguts durant los mesos de Janer, Febrer y Mars últims, y las cantitats satisfetas á las familias dels morts, que en totalitat cobraren la important suma de unas

150,000 pessetas. També publica la relació dels contractes celebrats en dits tres mesos per un capital de mes de dos milions siscentas mil pessetas. Aquestas xifras donan idea del desentrotllo que va prenent lo *Banch Vitalici*, lo qual demostra que ab son procedir va captantse las simpatías del públich.

Los sitjatans.—Poden estar satisfets pera los premis obtinguts en distintas Exposicións y molt especialment en la Universal de París celebrada ultimament, donchs ha sigut la comarca de Sitjes, entre totas las d' Espanya, la que ha obtingut mes número de medallas d' or en la classe de vins, ab la circumstancia, además, de que casi la totalitat d' expositors de dita vila resultan premiats.

Nou triomf.—Ab aqueix titol, nostre apreciat colega de Puigcerdá *La voz del Pirineo*, publica son article de preferencia del dia 1, fent historia justissima dels premis alcansats per las fruytas de nostra Cerdanya en las diferentes exhibicions que han prés part, ab motiu dels obtinguts darrerament per lo Sr. D. Joseph de Figarolas, de Estavar, quals plantacions y arreglo d' arbres, diu, han sigut fetas en los horts d' aquella hisenda per l' acreditat arboricultor, D. Jaume Carrera, establert en la vila de Puigcerdá.

Lo Sr. Carrera, fa mes de 20 anys, vé dedicantse ab especialitat á experiments d' arboricultura, possehint un extens y variat assortit d' arbres fruyters, de las mellors castas conegudas fins al dia, haventli valgut sos mérits en dit art las honorificas recompensas següents:

En las Firas y Concurs de Puigcerdá, de 1886, per sa escullida colecció de peras, obtingué un premi.

En la Exposició Universal de Barcelona, de 1888, fou premiat ab medalla d' or, per la mellor colecció y especialitat en sas fruytas presentadas á dit concurs.

En 1889 fou igualment premiat per lo Ministeri de Foment, ab una rica colecció d' instruments, composta de 44 pessas útils pera la arboricultura.

Prestams rurals.—Con haviam anunciat, lo diumenje últim se reuniren ab la de Ripollet, las poblacions de Moncada y Sardanyola pera nombrar los delegats, á fí de formar la

Junta interina en cada una d' ellas, pera ultimarlos Estatuts per los que ha de regirse la primera «Caixa de préstams rurals» de la comarca, establerta en lo «Gremi de Pagesos» de la ciutat de Sabadell.

La bona acullida que tingué la idea exposada per los Srs. Comadran y Vilarrubias y per son iniciador señor Tobella, baix los auspicis d' aquella Societat rural, aixís com l' ha tinguda en lo restant d' aquella comarca, fa esperar que será un fet la instalació á Catalunya, de la primera de ditas Caixas establerta en Espanya, pera la vinenta festa major de Sabadell, que s' escau en los tres primers dias del vinent mes d' Agost.

Mercats, firas y cullitas.

Olot.—Blat, á 20 pessetas l' hectólitre.—Mestall, á 15.—Ségol, á 14.—Blatdemoro, á 12'50.—Ordi, á 11.—Cibada, á 10.

Reus —Se presenta inmillorable l' estat dels vinyats en nostre terme. Se pot dir que no ha faltat un sol propietari á dar la primera sulfatada als ceps en previsió de lo que podia ocorre.

Los olivers continuan invadits per lo negre y l' aranyó; son molt pochs los que tenen rapa y lo seu aspecte es desconsolador. Convendria que 'ls propietaris ensajessin alguns dels remeys que s' han preconisat pera combatre dita malura, si no volen veure passar anys sense recullir una oliva.

Lo que fá goig y s' presenta ab molta ufana es la cullita de cereals y llegums, dita de Sant Joan. Los sembrats granan bé y están hermosíssims, fentesperar una abundantrecolecció.

Podem dir de la classe d' admetlla de *Esperansa* que manté fermos los preus perque las existencias son curtas tant aquí com en los punts de producció: las pocas partidass que s' han presentat trováren colocació á 18 y 18 1/4 duros.

Escassa es la *comuna* de la comarca; la poca que entra s' paga de 17 á 17 1/4 duros.

Pocas operacions ab la *mollar* porque no tenim demañda; los preus no varian de 36 á 38 pessetas lo sach de 50 á 40 kilos.

Durant aquestos dias las operacions ab la *avellana* han sigut un poch seguidas, pero notantse preus fluixos donchs s' embarca poch y tenim en cambi algunas arribadas de grá estranger, però ara segueix fentse de 25 1/2 á 26 1/2 pessetas la sach de 50 á 40 kilos. La grá estranger se paga al entorn de 7 duros y 'l del pays de primera de 10 á 10 1/2 duros.

Vich.—Xeixa, á 12'75 pessetas la quartera.—Forment, á 11'75.—Mestall, á 9'50.—Séjol, á 8'50.—Ordi, á 7.—Cibada, á 9.—Espelta, á 4'65.—Blatdemoro, á 8'75.—Mill, á 10'50.—Fajol, á 8.—Fabas, á 10.—Llegum, á 11' 50.—Ciurons, á 12.—Vessas, á 11.—Fasols á 10,45.

Cereals, olis y vins.

No son pas gayre bonas las noticias que arriban dels mercats vinaters. Lo de la isla de Cuba está abatut per la competencia que fan á nostres caldos los vins artificials que allí 's fabrican. Lo de Inglaterra está també desanimat per la munió de vins italians que 's cedeixen á cualsevol preu. Lo del Brasil completament mort per nosaltres. Lo del Riu de la Plata inspira desconfiansa y retraiment per las circunstancias anormals que atravessa aquell país y porque son Govern ha dictat una ley, que ha sigut aprobada per lo Congrés nacional, segons la qual los drets de Aduanas deurán ser pagats meytat en or y meytat en paper, comensant desde 'l primer d' aquet mes.

Per Fransa son buscats los vins bons y mitjans, essent menos solicitadas y relativament menos pagadas las classes superiors, no obstant sa reduhida existencia en los cellers de nostres culliters.

ESTAMPA DE VÍCTOR BERDÓS, CARRER DE LAS MOLAS, 31.—BARCELONA.